

IGAZTIK ARTEA ZENBAT HAZI DAN NEURTUKO DABE SAN BALENDINETAN ELEIZONDON (ZEANURI)

Piedadeko artearen neurketaren 55. urteurrena betetzen da aurten

Urtero lez, aurten be San Balendin jaiak ospatuko dira Zeanuriko (Bizkaia) Eleizondo auzoan, Piedadea izenaz ezagutzen dan ermitearen iguruan, **zezeilaren 16an, domekan**, San Balendin egunaren hurrengo domekan.

San Balendin-en irudia parrokiatik ermitara prozesinoan eroaten da

Egitaraua apala, baina, aldi berean, bitxia antolatu dabe eleizondotarrek: 11:30ean mezea izango da Andra Mari parrokian; meza ostean, San Balendinen irudia parrokiatik 50 bat metrora dagoan ermitara eroango dabe prozesinoan, datorren urtera arte bertan ixteko, eta jarraian ermitearen aurreko artearen neurketari ekingo deusie. Neurketaren akta sinatu eta gero, aurtengo *maiordomoak*, Mª Luisa Emaldik, datorren urtekoari, Dionisia Zuluagari, agiri-liburua eta ermitearen giltzea pasatuko deutsoz. Ostean, *barauskarria* —urdaia, pamitxea eta ardaoa— banatuko da bertara hurreratzen diranen artean. Ekintza horreek herriko txistularien eta bertsolarien kantuen artean burutuko dira.

Egitarau honetan aitagarria da orain dala 55 urte eleizondotarrek hasi eben eta orain dala sei urte, aldi batean bertan behera itxita egon ondoren, berreskuratu eta ofizialtasuna emon gura izan eutsien ekintzea: Piedadeko artearen neurketea.

Artearen neurketea

Pedro Lejarzaren —elizondotarra eta antolatzailaerikoa bat— arabera, “Piedadearen aurrean dagoan artea, lehenago leku berean egoan beste baten ordezkia da; 1958 urtean landatu eben gure aurrekoak. Hurrengo urteetan, San Balendin egunean edota San Balendin eguna ospatzen zan domekan —gonbit egunean— batzuetan bazkalostean, eta beste batzuetan afalostean, jai giroan, bolanderak botaz, bertsoak abestuz..., artea neurtu egiten eben. Neurtzeaz Gorordo baserriko Zeferino Lejarreta arduratzen zan. Eta neurtu ostean, jai amaitutzat emoten zan. Zeferinoren koadernoetan lehen urteetako neurketen zehetasunak aurkitu doguz; lehenengo neurketea 1959koa da, eta zera irakurri daiteke bertan: *La medida de la encina de la Piedad, en los años medidos. Grueso a la altura de 1,50: 0,18.*

Gregorio Lejarreta, artea neurtzen, bere aitak egin eban moduan

Tradizino hau apurka-apurka galdu egin zan eta azken neurketea, Kandido Intxaurreagak egin eban 1999an; papertxo batean zera idatzi eban: *Piedadeko artea. 99-2-14. a 1,50 circunf.: 1,50*".

Aurrekoek hasitako ohitura ez dabe galtzen itxi gura eleizondotarrek, eta *maiordomoak* dinoanez, "2007an neurtzen hasi ginan barriro, eta 2008an neurtzeaz ganera, agiri-liburua zabaldu genduan, bertan neurtzaileak, maiordomoak eta idazkariak sinatuz. Orain dala bost urte, Piedadeko artearen neurketea hasi zanetik 50 urte betetzen ziranez, ofizialtasuna emon gura izan geuntsan ohitura bitxi honeri, aurrerantzean be jarraipena izan daian. Ganera, zuhaitzari neurri hartzeaz Zeferino Lejarretaren semea, Gregorio Lejarreta aurduratu zan eta bera izango da aurten be zeregin hori beteko dauana".

Artea neurtu ondoren, agiri-liburuan sinatzen dabe maiordomoak, neurtzaileak eta idazkariak

Igaz hartutako neurria honako hau izan zan: 182 cm-ko perimetroa 150 cm-ko altueran (2012an baino 2 cm. Gehiago). Zein izango ete da aurtengoa?

ZEZILAREN 16ko SAN BALENDIN JAIEN EGITARUA

- 11:30ean: * MEZEA, PARROKIAN.

* MEZA OSTEAN SAN BALENDIN-EN IRUDIA PARROKIATIK
PIEADADEKO ERMITARA
PROZESINOAN EROANGO DA.

* BARAUSKARRIAN JANGO
DIRAN *PAMITXEN*
BEDEINKAPENA

- 12:30ean: * PIEADADEKO ARTEAREN
NEURKETE (ohitura honen 55.
urtea beteko da aurten)

* DATORREN URTEKO
MAOIORDOMOARI AGIRI-
LIBURUA ETA ERMITAKO
GILTZAK PASATZEA.

- 12:45ean: * BARAUSKARRIA: urdaia, ardaoa
eta pamitxea.

Piedadeko ermitea eta bere aurrean artea

Herriko txistulariek eta bertsolariek alaituko dabe giroa.

PIEADADEA ERMITEA ETA BERE EZAUGARRIAK

Eleizondoko Piedadea, errendegi ermitea —*ermita humilladero* gazteleraz— izenaz ezagutzen dan tipologiakoa da. Era honetako baselizak herrien sarreretatik hur, bide bazterretan, eregiten ziran edota, Piedadearen kasuan gertatzen dan lez, bere eleizpetik galtzadea igarotzen zan. Eleizondon oraindino ikusi daiteke Erdi Aroko galtzadearen tarte txiki bat.

Dirudienez, antxina, era honetako ermitetan Gurutzearen aurreko *errendia* (humillazinoa) egiten zan; zeremonia horren bidez ibiltariak bere *fidel* izaerea adierazten ei eban, hau da, ez zala moroa ezta judua be; horrez ganera, herrian sartu aurretik, gogo baketsuakaz etorrela adierazi gura eban.

Eleizondoko Piedadea baselizea XVIII. gizaldikoa da. Oin laukizuzena — 7,20 m X 5,30 m— dauka; hormak errekarritzkoak dira, harlandu txikiakaz ertzetan eta huts-guneen inguruetan. Lau uretako teilatua dauka, eta ez dauka kanpadorrerik.

Eleizpea zarratua da, eta puntu-erdiko ate bi eta leiho zabal bat daukaz, hau be puntu erdikoa. Sarrerek burdinaz sareztatutako ateak daroetz eta leihoak be burdindun hesia dauka.

Baselizarako sarrerea puntu erdiko arku bat da, egurrezko hesi bategaz itxia, arku horretan txertatzen da barrura sartzeko egur-atea.

Baselizan gordetzen diran irudiak: Piedadea, Jesusen Bihotza eta San Balendin.

Jaia: Lehenago San Balendin eguneko mezea parrokian emoten zan. Jai bezperan santuaren irudia parrokiara eroaten zan prozesinoan, eta San Balendin egunean, ermitearen inguruan buelta bat emon ondoren, bere jatorrizko lekuan ixten zan. Azken urteotan ohitura hau berreskuratu egin da.

SAN BALENDINEN BIOGRAFIA

Erromatar Martirologioak Balentin izenagaz bi santu aitutzen dauz: bata, abadea da eta bestea, gotzaina. Beharbada, nahasketa bat egon daiteke, eta pertsona berberari buruzko bi historia izan daitezke. Bata, **Terni-ko San Balendin** da; Interamnako (gaur egungo Terni) gotzaina izan zan. Ospetsua izan zan ebanjelizatze lanagatik, sendatzeengaitik eta mirariengaitik. Aureliano enperadorearen jazarpenetan gartzelaratu eta burua ebakita hil egin eben K. o. 273an. Bere gorpua Terniko katedralean dago.

Bestea, **Erromako San Balendin** da. Klaudio Godoa enperadorearen jazarpenak jasaten ebezanei laguntzen eutsen. Baina bera be gartzelaratu eta torturatua izan zan, eta burua ebakita hil egin eben, 268ko zezeilaren 14an. Bere erlikia gehienak Santa Praxades elizan dagoz.